Managementletter 2018-3

Bestemd voor:	dagelijks bestuur, 4 september 2018
Peildatum:	7 augustus 2018

Document: 18IT041833

Barcode:

INHOUDSOPGAVE MANAGEMENTLETTER 2018-3

Hoofdstuk		Pagina
1.	**Financieel Beheer**	**3 t/m 6**
1.1	Inleiding	3
1.2	Verwacht exploitatieresultaat 2018	3
1.3	Verwachte investeringsuitgaven 2018	4
1.4	Risicoparagraaf	4
1.5	Ontwikkelingen bij verbonden partijen	6
1.6	Overige aandachtspunten	6
2.	**Belangrijke ontwikkelingen per programma**	**7 t/m 17**
2.1	Totaal netto lasten en dekkingsmiddelen per programma	7
2.2	Programmaplannen	8
	1000 - Planvorming	8
	2000 - Aanleg en onderhoud keringen	8
	3000 - Inrichting en onderhoud watersystemen	9
	4000 - Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	10
	5000 - Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	11
	6000 - Regulering	11
	6500 - Toezicht en handhaving	12
	7000 - Heffing en invordering	12
	8000 – Bestuur en externe communicatie	13
	9000 - Dekkingsmiddelen en saldo	14
	200/500 - Centraal management en Concern control	15
	300/400 - Bedrijfsvoering	15
	600/800 - Ondersteuning Watersystemen	16

Bijlagen

I	Prognose netto lasten en resultaat per taak (18IT041884)
II	Projectenrapportage (18IT042038)

Hoofdstuk 1: Financieel Beheer

§ 1.1 Inleiding

Op basis van afspraken uit de Planning- en Controlcyclus worden gedurende het kalenderjaar periodiek managementletters opgesteld, die door het DB worden vastgesteld en ter kennisname aan het AB worden aangeboden. Hierbij treft u de derde managementletter over 2018 aan met als peildatum 7 augustus 2018.

De doelstelling van de managementletter is het bestuur op beknopte en overzichtelijke wijze te informeren over de inschatting van het bedrijfsresultaat en de inhoudelijke en financiële voortgang van de bedrijfsprocessen en projecten in het lopende jaar. Hierbij wordt het principe "management by exception" gerapporteerd. Dit betekent dat in de programmaplannen de specifieke doelstellingen en prestatie indicatoren die in lijn liggen met de begroting en vorige managementletter niet worden opgenomen. Er wordt alleen gerapporteerd over zaken die, inhoudelijk of financieel belangrijk afwijken. Voor een totaaloverzicht van de specifieke doelstellingen en prestatie indicatoren per programma wordt verwezen naar de Begroting 2018.

Als bijlagen bij deze managementletter zijn opgenomen:
- Bijlage 1: de exploitatiebegroting, -prognose en bedrijfsresultaat per taak.
- Bijlage 2: de stand van zaken met betrekking tot de in 2018 lopende en afgeronde projecten op het gebied van voortgang, kwaliteit (doelen) en financiën.

§ 1.2 Verwacht exploitatieresultaat 2018

Voor 2018 is de verwachting dat de producten en diensten voor het overgrote deel conform de Begroting 2018 worden uitgevoerd. De verwachting is ook dat er financieel binnen de kaders van de begroting wordt gebleven. Op organisatieniveau is het verwachte exploitatieresultaat gelijk aan het begrote resultaat. Op taakniveau zijn er wel afwijkingen, deze worden onder de tabel toegelicht.

Verwacht bedrijfsresultaat 2018 bedragen x €1.000	**Begroting 2018**	**ML 2018-1**	**ML 2018-2**	**ML 2018-3**	**Verschil ML3-Begr.**
Resultaat taak Watersysteembeheer	+4.731	+3.204	+3.505	+2.458	-2.273
Resultaat taak Zuiveringsbeheer	+2.253	+3.343	+3.329	+4.526	+2.273
Bedrijfsresultaat totaal	**+6.984**	**+6.546**	**+6.834**	**+6.984**	**0**

(+ = nadelig / - = voordelig)

Het verwachte positieve resultaat op de **taak Watersysteembeheer** ten opzichte van de begroting bedraagt € 2,273 miljoen positief en wordt met name veroorzaakt door het naar boven bijstellen van de belastingopbrengst watersysteem gebouwd vanwege een hogere WOZ-waarde met ongeveer € 1,6 miljoen en doordat de bijdrage aan het HWBP in 2018 pas in september betaald hoeft te worden in plaats van mei (voordeel: € 0,56 miljoen). Daarnaast zijn er enkele kleinere voordelen.

Het verwachte negatieve resultaat op de **taak Zuiveringsbeheer** ten opzichte van de begroting bedraagt € 2,273 miljoen negatief en wordt met name veroorzaakt door lagere verwachte belastinginkomsten (€ 0,62 miljoen nadelig). De verwachting is dat er, met name vanuit de meetbedrijven, minder vervuilingseenheden aangeleverd worden. Daarnaast is de verwachte bijdrage aan SNB € 0,6 miljoen nadelig (voor een toelichting zie § 1.5 Ontwikkelingen bij verbonden partijen). De kapitaallasten zijn € 0,6 miljoen nadelig vanwege het doorvoeren van schattingswijzigingen en enkele overige nadelen. Verder is in de het beleidsvoornemen "Water van waarde" al geduid dat de staat van de assets niet optimaal is, wat leidt tot onverwachte correctieve onderhoudsuitgaven (€ 0,35 miljoen nadelig).

§ 1.3 Verwachte investeringsuitgaven 2018

In de Begroting 2018 is € 50,6 miljoen aan bruto investeringen opgenomen. De verwachting bij deze managementletter is dat dit bedrag gehaald gaat worden.

Bruto investeringsuitgaven 2018 bedragen x € 1 miljoen	**Begroting 2018**	**ML 2018-1**	**ML 2018-2**	**ML 2018-3**
Zuiveringsbeheer	19,30	19,30	19,00	19,50
Watersysteembeheer[1]	28,05	28,25	28,25	28,25
Vaarwegenbeheer	0,95	0,30	0,30	0,15
Ondersteuning	2,30	3,60	3,60	3,60
Totaal	**50,60**	**51,45**	**51,15**	**51,50**

Toelichting Zuiveringsbeheer: Het project AWP 2.0 maakt voor 30% deel uit van de investeringsuitgaven 2018. De aanbesteding van de AWP 2.0 persstations en leidingen zijn nog niet gegund maar de verwachte uitgaven zijn (conservatief) meegenomen in de uitgavenprognose, wat leidt tot een iets bijgestelde verwachting van 19,5 miljoen aan investeringsuitgaven.

Toelichting Vaarwegenbeheer: Het project baggeren vaarwegen Dintel zal medio 2019 uitgevoerd worden in plaats van eind 2018.

Op projectniveau worden afwijkingen in scope, geld en planning toegelicht in bijlage 2.

§ 1.4 Risicoparagraaf

Tariefdifferentiatie wegen

Op 28 december 2016 heeft de rechtbank Overijssel in een belastingprocedure, in zijn overwegingen bepaald dat het begrip "verharde openbare wegen" uit de Waterschapswet beperkt moet worden uitgelegd. De rechtbank oordeelde dat onverharde weggedeelten die dienstbaar zijn aan de (verkeersfunctie van de) verharde weg, niet onder de reikwijdte van dit begrip vallen. Het gaat om een principiële uitspraak, met in potentie grote financiële gevolgen voor de waterschappen. Het is namelijk zo dat alle waterschappen een tariefdifferentiatie wegen hanteren en hierbij uitgaan van de ruime interpretatie van het begrip "verharde openbare wegen". Medio december 2017 heeft het gerechtshof in hoger beroep bepaald dat onverharde weggedeelten niet mogen worden meegenomen bij de oppervlaktebepaling van de weg. Inmiddels is tegen de uitspraak van het gerechtshof beroep in cassatie bij de Hoge Raad ingesteld. Er moet rekening mee worden gehouden dat het ongeveer 1 jaar kan duren voordat de Hoge Raad tot een beslissing komt. Er is een reservering gemaakt in de Kadernota 2019-2028, voor het geval de Hoge Raad een uitspraak doet die uitstraling heeft op het waterschap.

Gevolgen brand bij chemische fabriek Moerdijk

Het waterschap en de andere overheden hebben met chemie Pack Nederland B.V. en de andere nog bestaande bedrijfsonderdelen van Chemie Pack een schikking getroffen. De opbrengsten van de schikking worden verdeeld tussen de betrokken overheden. Intussen hebben verzekeraars van bedrijven die goederen in opslag hadden staan bij Chemie Pack de betrokken overheden en inspecties aansprakelijk gesteld voor de geleden schade omdat onvoldoende toezicht zou zijn gehouden. Of dit daadwerkelijk tot het vergoeden van een schadeclaim zal leiden door het waterschap lijkt op dit moment niet erg waarschijnlijk.

Verantwoordelijkheid voor beschoeiing

Een inwoner van Steenbergen is van oordeel dat de beschoeiing langs zijn tuin ondeugdelijk is. Zijn tuin verzakt daardoor. Hij is van oordeel dat het waterschap aansprakelijk is voor het verzakken van de tuin. De rechtbank heeft de inwoner in het gelijk gesteld. Naar het oordeel van het waterschap heeft de rechtbank een principieel onjuist oordeel gegeven. Het waterschap is in hoger beroep gegaan tegen het vonnis van de rechtbank. De zaak is momenteel in behandeling bij het gerechtshof in Den Bosch. Het hof heeft nog steeds geen uitspraak gedaan. De uitspraak van het hof is van belang, omdat een andere

[1] Het bedrag is inclusief de bijdrage aan het HWBP en de investeringsuitgaven van het project regionale keringen.

inwoner met vergelijkbare problematiek ook een procedure heeft aangespannen onder verwijzing naar de uitspraak van de rechtbank. Ook twee verenigingen van eigenaren (appartementencomplexen) beraden zich op juridische stappen. Deze zaak is ook voor andere waterschappen van principieel belang, omdat in het hele land vergelijkbare situaties kunnen spelen.

Procedure over gevolgen uitvoering project

Een inwoner heeft over een aantal issues een civielrechtelijke procedure aangespannen tegen het waterschap. Volgens zijn zeggen zijn deze issues ontstaan door de gebrekkige uitvoering van een project dat in 2001 door het waterschap is gestart en zijn perceel beïnvloedt. Alsook omdat hij van oordeel is dat aanvullende afspraken niet goed worden nagekomen door het waterschap. Langdurig en op verschillende niveaus is getracht om tot een vergelijk te komen met deze inwoner. Dat is uiteindelijk niet gelukt. Inmiddels is het waterschap gedagvaard.

Nadeelcompensatieverzoek

Er is een nadeelcompensatieverzoek ingediend. De door het waterschap ingeschakelde externe deskundige adviseert een beperkte schadevergoeding. De verzoeker heeft een contra-expertiserapport laten opstellen waarin gemotiveerd wordt dat het schadebedrag rond de €450.000 zou moeten uitkomen. Met behulp van de door het waterschap ingeschakelde externe deskundige wordt dit verzoek bestudeerd.

Problemen in uitvoering projectenportfolio

Aantrekkende markt

Door de aantrekkende markt stijgen de prijzen van aannemers en hebben zij meer keuzemogelijkheden waardoor ze niet altijd meer inschrijven. Dit kan gevolgen hebben voor de budgetten van de projecten die zijn geraamd. Ook het vinden van goed gekwalificeerd personeel (zowel in dienst als inleen of zzp'er) wordt lastiger en daardoor duurder.

Grondverwerving

Het beschikbaar hebben van (ruil)grond is onmisbaar in de uitvoering van de taken van het waterschap en het realiseren van de opgave waarvoor wij verantwoordelijk zijn. Het gaat hierbij onder andere om ecologische verbindingszones, waterberging, verbeteren regionale keringen en verleggen van waterlopen. Grondverwerving is een proces dat tijd in beslag neemt en waarvan het verloop niet altijd planbaar is. Bovendien is het steeds lastiger om grondposities te verwerven door o.a. niet voldoende beschikbaar zijn van (ruil) grond, prijsontwikkeling, wetgeving, bereidheid tot verkopen tegen marktwaarde. Het waterschap is voortdurend op zoek naar mogelijkheden om de gronden beschikbaar te krijgen binnen maatschappelijk verantwoorde kosten. Ook draagvlak (o.a. door samenwerking met anderen en goede communicatie) is hierbij een belangrijke factor. Het risico bestaat dat wanneer het waterschap niet duidelijk kiest voor de mogelijkheid van het opleggen van de gedoogplicht of het inzetten op onteigening, dat gronden niet (tijdig) beschikbaar komen, projecten vertragen en de doelstellingen van het waterschap niet gerealiseerd worden. Daarbij is tevens van belang dat er voldoende middelen beschikbaar zijn om anticiperend gronden te kunnen aankopen om goede grondposities te verkrijgen. Hiervoor worden momenteel maatregelen voorbereid die ter besluitvorming aan het algemeen bestuur worden voorgelegd.

§ 1.5 Ontwikkelingen bij verbonden partijen

Slibverwerking Noord-Brabant N.V. (SNB)

Slibstrategiestudie aandeelhouders

In 2017 hebben de aandeelhouders hun slibstrategiestudie afgerond. Deze strategie sluit voor het grootste deel aan op de strategie van SNB zoals opgenomen in het ondernemingsplan. Op een aantal punten vindt in 2018 nader overleg plaats met de aandeelhouders over de wijze waarop nog beter invulling gegeven kan worden aan de samenwerking tussen de aandeelhouders en SNB en de benodigde innovatie in de afvalwaterketen. Tevens wordt in 2018 als uitvloeisel van de ontwikkelde slibstrategie verkend wat er bij komt kijken als op termijn overwogen zou worden de SNB te gaan privatiseren.

Investeringsvoorstel zonnepark

SNB heeft een terrein beschikbaar dat niet wordt gebruikt. Op dit terrein kan een zonnepark worden aangelegd. Er is een adviesnota opgesteld waarin het algemeen bestuur gevraagd wordt in te stemmen met de investering in het zonnepark door een bijstorting in de agioreserve naar rato van deelname in het aandelenkapitaal. De investering draagt bij aan verdere verduurzaming van de slibeindverwerking. Tevens wordt SNB netto energieleverancier. Hiermee voldoet SNB aan de doelstelling in haar ondernemingsplan 2016-2020 om in 2020 geheel energieneutraal zuiveringsslib te verwerken. Daarnaast

draagt de investering bij aan de klimaat- en energiedoelstellingen van het waterschap en het verlagen van de slibeindverwerkingskosten.

Kostenverdeelsystematiek en afrekening 2017
In 2017 hebben enkele aandeelhoudende waterschappen aanzienlijk meer slib aangeleverd dan was begroot. Mede hierdoor werd de verwerkingscapaciteit van SNB overschreden en is een substantiële hoeveelheid slib extern verwerkt, wat heeft geleid tot forse extra externe opslag- en verwerkingskosten. Deze kosten komen op grond van de huidige toepassing van de kostenverdeelsystematiek voor een groot deel ten laste van de waterschappen die juist een overcapaciteit ter beschikking stellen, zoals waterschap Brabantse Delta. Deze toepassing wordt als onredelijk en onrechtvaardig ervaren.
Inmiddels hebben alle aandeelhoudende waterschappen ingestemd met een eenmalige wijziging van de kostenverdeling van de slibverwerkingskosten 2017. Deze wijze van verrekening is eenmalig voor 2017 en wordt niet toegepast voor de jaren daarna. Het voordeel over 2017 bedraagt voor Brabantse Delta € 789.000 ten opzichte van de in de Jaarrekening 2017 verwerkte cijfers en is verwerkt in de voorliggende managementletter.
Verder is de inzet erop gericht om voor 2018 te komen tot een meer duurzame en evenwichtige kostenverdeelsystematiek. Inmiddels is door Aa en Maas als trekker een procesvoorstel afgestemd met de waterschappen en is er gestart met het bemensen van een werkgroep met een onafhankelijke, externe voorzitter. De insteek is het traject voor eind 2018 af te ronden en de nieuwe systematiek met terugwerkende kracht vanaf 1-1-2018 toe te passen.

2e kwartaalrapportage 2018
Eind juli 2018 is de tweede kwartaalrapportage van SNB ontvangen. Ook voor 2018 is de verwachting dat er aanzienlijk meer slib bij SNB wordt aangeleverd dan begroot. De verwachte extra kosten voor SNB bedragen ruim € 6,8 miljoen, met name vanwege hogere externe verwerkingskosten (€ 4,5 miljoen) en extra opslagkosten (+€ 1,86 miljoen). Voor waterschap Brabantse Delta betekent dit een extra bijdrage van bijna € 1,4 miljoen conform de huidige verdeelsystematiek. Dit bedrag is verwerkt in de voorliggende managementletter. Zoals gemeld wordt door de aandeelhoudende waterschappen gewerkt aan een nieuwe, meer duurzame en evenwichtige verdeelsleutel die vanaf 1-1-2018 van kracht wordt.

Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB)
De BWB gaat in 2018 verder met de volgende fase van de omvangrijke projecten waar in 2017 mee gestart is, te weten het zaakgericht werken en professionalisering van de bedrijfsvoering. Daarnaast worden voorbereidingen getroffen om tijdig gereed te zijn voor de grootschalige omschakeling naar "de waardering van woningen op gebruikersoppervlakte", die vanaf 2021 verplicht is.
Aangezien de AVG in mei 2018 in werking treedt, heeft de informatieveiligheid, naast de BIWA, de bijzondere aandacht binnen de organisatie.
In de loop van het jaar wordt gestart met het vormgeven van het programma van eisen in verband met het einde van de looptijd van het contract voor de belastingapplicatie (eind 2020). Er wordt een traject voorbereid, waarin enerzijds gebruiksgemak voor zowel de medewerker als de klant doel zijn, en anderzijds de continuïteit van de bedrijfsvoering nooit in gevaar mag komen.

Aquon
Eind 2017 is Aquon 3.0 vastgesteld (concentratie van Aquon op één locatie). Er wordt een business case opgesteld waaruit blijkt óf en hóe Aquon op één centrale locatie gevestigd kan worden. Mogelijke centrale huisvesting heeft ook een effect op de kostprijs van de diensten en producten. In het vervolg daarvan wordt een aantal zaken nader uitgewerkt. Zo wordt een visie ontwikkeld voor Aquon gelet op de technologische ontwikkelingen in de laboratoriumwereld. Daarnaast zijn de prijzen van de diensten en producten van Aquon geanalyseerd. Deze kostprijsanalyse, naast kwalitatieve overwegingen, ondersteunt de vraag of bepaalde producten en diensten beter door Aquon zelf geleverd kunnen worden of beter uitbesteed kunnen worden.

Het Waterschapshuis (HWH)
Het Waterschaphuis wil de komende tijd een nadrukkelijke rol spelen in de noodzakelijke digitale transformatie van de waterschappen. Deze ambitie is neergelegd in het Koersplan 'Wijzer naar 2020'. Cruciaal daarbij is het beschikbaar krijgen van goede medewerkers vanuit de waterschappen om hier vorm en inhoud aan te kunnen geven.

§ 1.6 overige aandachtspunten

Cao-akkoord
Op 20 juli 2018 is het Cao-akkoord voor de waterschappen getekend. Dit akkoord loopt van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2019. Voor 2017 en 2018 zijn de volgende beloningsafspraken gemaakt:
- Per 1 januari 2018 worden de salarissen met 3,5% verhoogd.
- Iedere medewerker die op 1 januari 2018 in dienst was, ontvangt eenmalig € 500 bruto en naar rato aanstellingsduur.

In de Begroting 2018 van het waterschap is rekening gehouden met een salarisverhoging van 2% voor 2017 en 2% voor 2018. De financiële consequentie voor 2018 is ongeveer € 70.000 nadelig en meegenomen in de voorliggende managementletter.

Kostentoedelingsverordening 2019-2023
Het opstellen van de Kostentoedelingsverordening 2019-2023 is in volle gang. Tijdens een extra themasessie op 6 juni 2018 zijn de uitkomsten van het kostentoedelingsonderzoek aan het AB gepresenteerd en heeft het AB hierover gediscussieerd. De uitkomsten zijn meegenomen in de ontwerp Kostentoedelingsverordening, waarna de verplichte inspraakprocedure is ingezet. De concept Kostentoedelingsverordening zal volgens de planning in september aan het AB ter vaststelling worden aangeboden. De bekendmaking zal plaatsvinden voor 1 januari 2019. De Begroting 2019 zal zodoende op de nieuwe kostentoedeling worden gebaseerd.

Herijking belastingstelsel
De Commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB) heeft van het bestuur van de Unie van Waterschappen de opdracht gekregen om onderzoek te doen naar de vraag of het belastingstelsel van de waterschappen op de middellange termijn houdbaar is. Het onderzoek maakt deel uit van een breder onderzoek van de minister van IenW naar de financiering van het Nederlands waterbeheer. De CAB heeft inmiddels haar eindrapport opgeleverd. Het Uniebestuur heeft dankbaar gebruik gemaakt van het werk van de CAB en sluit in zijn voorstellen grotendeels aan bij het eindadvies van de commissie. Het Uniebestuur is ervan overtuigd dat de waterschappen met een belastingstelsel, waarin het pakket voorstellen is verankerd, een stevige basis voor de toekomst leggen. Definitieve besluitvorming over de waterschapvoorstellen is voorzien voor de ledenvergadering van 12 oktober 2018. Het Uniebestuur zal zorgen voor nodige (informatie) bijeenkomsten om de waterschappen op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau goed te informeren over de voorstellen, zodat ieder waterschap zijn inbreng zorgvuldig kan voorbereiden. Intern is er op 12 september 2018 een beeld- en oordeelvormend AB gepland en vindt op 26 september 2018 besluitvorming plaats.

Verbeterplan "Water van Waarde"
Er is een verbeterplan "Water van waarde" opgesteld, met als doel om anno 2020 de kerntaak 'water zuiveren' zo betrouwbaar mogelijk uit te voeren voor de burgers, bedrijven en het milieu in West Brabant en daarbij waardevolle grondstoffen uit het afvalwater te halen, zodat deze waarde opleveren voor de directe leefomgeving. Hiervoor is het noodzakelijk om te investeren in twee richtingen:
- De basis op orde brengen/op korte termijn problemen oplossen (maar wel de juiste oplossingen die bijdragen aan de toekomst);
- Op een goede manier verbinden met innovatie en de samenwerking verbeteren (met elkaar en met de buitenwereld).

Het onderzoek "Lange termijn asset planning" wordt gebruikt om inzicht te verkrijgen in de relatie tussen risico's en het benodigde investeringsvolume op de lange termijn. Voor de risicoafweging wordt gebruik gemaakt van het bedrijfswaardenmodel.

Omdat vanaf 2018 wordt gewerkt naar een open bedrijf, gericht op de omgeving, dat waarde haalt uit afvalwater is de naam van het cluster **Zuiveringsbeheer** niet meer passend. De nieuwe naam voor het cluster is **Waterketen**.

EMU-saldo
Op basis van deze managementletter wordt voor het waterschap een negatief EMU-saldo (feitelijke kasstroom) verwacht van €18,2 miljoen. Hiermee blijft het waterschap binnen de referentiewaarde van € 21,5 miljoen.

Hoofdstuk 2: Belangrijke ontwikkelingen per programma

§ 2.1 Totaal netto lasten per programma en dekkingsmiddelen

In onderstaande tabel worden de netto lasten per programma en de dekkingsmiddelen weergegeven:

Netto lasten per programma en dekkingsmiddelen (alle bedragen x € 1.000)	**Rekening 2017**	**Begroting 2018**	**ML 2018-1**	**ML 2018-2**	**ML 2018-3**	**Verschil t.o.v. begroting**	
Netto lasten							
1000 - Planvorming	4.928	5.517	5.651	5.828	5.546	+29	
2000 - Waterkeringen	12.359	14.382	13.504	13.594	13.559	-823	
3000 - Watersystemen	29.701	34.198	34.186	34.334	34.215	+18	
4000 - Zuiveringstechn. werken	60.541	55.065	55.808	55.648	57.169	+2.105	1)
5000 - Vaarwegen en havens	2.228	2.136	2.178	2.174	2.190	+54	
6000 - Regulering	3.597	4.278	4.280	4.303	4.190	-88	
6500 - Handhaving	5.261	6.342	6.510	6.596	6.434	+92	
7000 - Heffing en invordering	5.907	5.830	5.585	5.588	5.564	-266	
8000 - Bestuur en communicatie	4.852	4.829	4.604	4.795	4.935	+106	
9000 - Overige dekkingsmiddelen	-543	500	500	350	318	-182	
Voordeel Switch transactie SNB	-4.188						
Totaal netto lasten	**124.643**	**133.076**	**132.806**	**133.211**	**134.121**	**+1.044**	
Opbrengst							
Omslag watersysteem gebouwd	-35.643	-37.387	-38.382	-38.382	-38.995	-1.608	2)
Omslag watersysteem ongebouwd	-4.627	-4.945	-4.965	-4.965	-4.965	-20	
Omslag watersysteem wegen	-1.697	-1.846	-1.846	-1.846	-1.790	+56	
Omslag watersysteem ingezetenen	-17.339	-18.488	-18.530	-18.530	-18.538	-51	
Omslag watersysteem natuurterrein	-120	-126	-126	-126	-126	-	
Omslag verontreinigingsheffing	-317	-252	-264	-264	-264	-12	
Omslag ws voorgaande jaren	208	-	-	-	-	-	
Zuiveringsheffing bedrijven	-21.411	-20.481	-19.396	-19.396	-19.639	+843	3)
Zuiveringsheffing huishoudens	-41.037	-41.074	-41.351	-41.351	-41.299	-225	
Omslag zuivering voorgaande jaren	-2.121	-	-	-	-	-	
Totaal waterschapsbelastingen	*-124.102*	*-124.599*	*-124.859*	*-124.859*	*-125.615*	*-1.017*	
Bijdrage provincie							
Bijdrage provincie	-1.345	-1.345	-1.253	-1.369	-1.373	-27	
Onttrekking egal.reserve CBL-SNB	-1.589	-149	-149	-149	-149	-	
Totaal dekking	**-127.036**	**-126.093**	**-126.260**	**-126.377**	**-127.137**	**-1.044**	
Resultaat	**-2.394**	**+6.984**	**+6.546**	**+6.834**	**+6.984**	**+0**	

(+ = nadelig / - = voordelig)

1) Voor een uitgebreide toelichting van de afwijking zie de tabel geld van programmaplan 4000.

2) De omslag watersysteembeheer gebouwd is voordelig doordat de WOZ-waarde hoger is dan bij de Begroting 2018 is ingeschat. Hoe de WOZ-waarde bepaald wordt en hoe dit proces verloopt is in een aparte notitie toegelicht bij ML1.

3) Het verwachte aantal vervuilingseenheden van bedrijven is lager dan in de Begroting 2018 is ingeschat.

§ 2.2 Programmaplannen

Bij de Begroting 2018 zijn programmaplannen opgesteld die het te realiseren beleid bevatten en inzicht bieden in de kosten en doelstellingen per programma, de beoogde effecten en de wijze waarop gestreefd wordt die effecten te bereiken. In de managementletters wordt gerapporteerd over belangrijke ontwikkelingen en over zaken die -positief of negatief- afwijken.

Programma 1000 – Planvorming (Arthur Meuleman)

Doelstellingen, beoogde effecten en activiteiten en afwijkingen	
Duurzame ontwikkeling van de leefomgeving ondersteunen	
Ruimtelijke adaptatie	**Doelstelling en beoogde effecten:** Samen met gemeenten en provincie tot een duurzame ruimtelijke strategie voor inpassing van maatregelen te komen, die bijdraagt aan een betere leefomgeving en een vermindering van de hittestress.
	Activiteiten en realisatie: Alle gemeenten hebben een basis stresstest uitgevoerd. Sommigen gaan een verdere verdieping uitvoeren. Dit ligt op schema met het Deltaplan. Dit jaar wordt gewerkt met provincie, regio's en gemeenten aan de opstart van de klimaatdialogen die in 2019 doorlopen en afgerond worden. Verder wordt gewerkt aan een uitvoeringsprogramma voor Zuid-Nederland via de kerngroep DPRA (Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie) o.l.v. Regionaal Bestuurlijk Overleg Maas en de stuurgroep Deltaplan Hoge Zandgronden. Binnen het waterschap is tijdelijk extra ondersteuning ingehuurd om dit alles intern en extern te ondersteunen. Belangrijkste risico voor onze doorloop en planning is het aanhaken van gemeenten en regio's op het DPRA-spoor.
Visievorming over meerwaarde uit de afvalwaterketen	**Doelstelling en beoogde effecten:** Ontwikkeling van een toekomstvisie om de maatschappelijke meerwaarde uit de afvalwaterketen te benutten in het gehele werkgebied als bouwsteen voor een volgend waterbeheerplan en integrale zuiveringsplannen per zuiveringseenheid.
	Activiteiten en realisatie: Er is een bronnen analyse gedaan en bij meerder partners is opgehaald hoe zij de toekomst zien. Deze gegevens zijn meegenomen in het eerste integrale zuiveringsplan voor de zuiveringseenheid Chaam dat binnenkort afgerond wordt. Dit plan zal dienen als basis voor de andere integrale zuiveringsplannen.
Uitvoeren KRW watersysteemanalyses	**Doelstelling en beoogde effecten:** Inzicht verkrijgen in de (on)mogelijkheden om de KRW-doelstellingen per waterlichaam te realiseren.
	Activiteiten en realisatie: Tot nu toe zijn er 13 watersysteem-analyses afgerond (Tonnekreek, Binnenschelde, Markiezaat, Strijbeekse Beek, Merkse, Ligne, Bovenmark, Aa of Weerijs, Boven Donge, Chaamse beken, Agger, Kruislandse kreken, Molenbeek). In 2018 worden er nog 6 afgerond (Mark-Vliet, Beneden Donge, Galderse Beek, Rietkreek-Langewater, Gat van den Ham, Molenkreekcomplex). In 2019 worden de resterende 6 watersysteemanalyses uitgevoerd (Roode Vaart, Turfvaart-Bijloop, Bavelse Leij, Zoom-Bleekloop, Vennen-Groote Meer, Oude Maasje).
Participatie door maatschappij	**Doelstelling en beoogde effecten:** Ontwikkeling van inwonersparticipatie naar waterschapsparticipatie: in 2018 worden op elke trede van de participatieladder projecten uitgevoerd.
	Activiteiten en realisatie: Een voorstel voor optimalisatie van het participatiebeleid wordt voorgelegd aan het Algemeen Bestuur op 26 september 2018. Daarbij zal ook een geactualiseerde tussenstand worden gepresenteerd van lopende initiatieven op verschillende treden van de participatieladder. De gebiedsprocessen zijn in volle gang. Voor het versterken van particuliere initiatieven voor waterkwantiteits- of kwaliteitsmaatregelen vervult het buurtnatuur- en buurtwaterfonds een belangrijke rol. Initiatiefnemers weten het waterschap goed te vinden. We blijven deze subsidieregeling onder de aandacht brengen bij potentiële initiatiefnemers.

Maatschappelijk verantwoord en vernieuwend	
Implementatie versnellingsplan duurzaamheid	**Doelstelling en beoogde effecten:** Bijdrage leveren aan de regionale energietransitie en bepalen duurzaamheidsfootprint op gebied van inkoop.
	Activiteiten en realisatie: Deze implementatie loopt minder snel dan gepland. Dit wordt mede veroorzaakt door diverse vacatures. Het strategievoorstel voor de make, buy or ally afweging rondom windenergie zal uiterlijk eind 2018 worden voorgelegd aan het algemeen bestuur. Voor wat betreft realisatie van zonnepanelen op rwzi terreinen wordt wel vooruitgang geboekt. Eind 2018 zal een 6 ha groot zonnepark op rwzi Bath worden opgeleverd en de onderhandelingen voor realisatie van een zonnepark op rwzi Nieuwveer zijn in volle gang.
Effectief en efficiënt	
Samenwerken aan water in West Brabant	**Doelstelling en beoogde effecten:** Nieuwe koersbepaling voor het vervolg van de succesvolle samenwerking.
	Activiteiten en realisatie: De thema's die binnen de samenwerking worden opgepakt zijn nog in ontwikkeling. Wel is het thema 'omgevingswet' afgevallen, omdat dit thema via vele verschillende gremia al voldoende belegd is.

Geld (bedragen x € 1.000)	**Jaarplan 2018**	**Prognose ML1**	**Prognose ML2**	**Prognose ML3**	**Prognose ML4**
Netto kosten programma	5.517	5.725	5.828	5.546	

Ten opzichte van ML2 zijn de kosten € 282 lager. De afdelingskosten zijn € 121 lager door een lagere tijdsbesteding vanuit de afdelingen Ontwerp en Realisatie en Beleid en Planadvies. Als gevolg hiervan dalen ook de overige doorberekeningen met € 130. De netto directe kosten zijn € 30 lager.
Ten opzichte van het Jaarplan is er geen significante afwijking.

Programma 2000 – Aanleg en Onderhoud Keringen (Arthur Meuleman)

Doelstellingen, beoogde effecten en activiteiten en afwijkingen	
Duurzame ontwikkeling van de leefomgeving ondersteunen	
Deelname onderzoeksproject bloemrijke dijken	**Doelstelling en beoogde effecten:** Het project betreft een onderzoek van de Radboud universiteit naar bloemrijke dijken. Het doel van het project is inzicht te krijgen in de relatie tussen de biodiversiteit van de grasmat van een dijk en de erosiebestendigheid ervan.
	Activiteiten en realisatie: Het onderzoek van de Radboud universiteit wordt samen met een groot aantal deelnemers (waaronder waterschappen) opgezet. Een deel van het onderzoek wordt gesubsidieerd. De subsidieaanvraag is half mei 2018 ingediend. Als deze aanvraag wordt toegekend gaat het project gedurende 4 jaar lopen.
Effectief en efficiënt	
Verder implementeren asset management keringen	**Doelstelling en beoogde effecten:** Het asset management van keringen en kunstwerken verder verdiepen en verankeren in de organisatie.
	Activiteiten en realisatie: Naar aanleiding van de reorganisatie wordt er gestart met een nieuwe manier van werken. Binnen de processen wordt ernaar gestreefd de risico's beter in beeld te brengen, zodat besluitvorming met betrekking tot de assets transparanter en beter onderbouwd wordt. Voor de volgende stap, het goed verankeren van de toepassing van assetmanagement tussen de processen, wordt voor het einde van het jaar een plan opgeleverd.
Oplossen mogelijke verbeterpunten audit zorgplicht	**Doelstelling en beoogde effecten:** In november 2017 wordt Brabantse Delta geaudit op de zorgplicht voor de primaire keringen. In het geval dat er verbeterpunten uit deze audit voortkomen, moeten deze opgepakt worden.
	Activiteiten en realisatie: Doordat de implementatie van 'watersystemen in beweging' nog in volle gang is gaat het oplossen van de aandachtspunten langer duren. Het oplossen van de knelpunten loopt naar verwachting door in 2019. Dit veroorzaakt geen problemen.

Geld (bedragen x € 1.000)	**Jaarplan 2018**	**Prognose ML1**	**Prognose ML2**	**Prognose ML3**	**Prognose ML4**
Netto kosten programma	14.382	13.533	13.594	13.559	

Ten opzichte van ML2 is de afwijking minimaal.
Ten opzichte van het Jaarplan bedraagt het voordeel € 823. De kapitaallasten zijn € 532 lager doordat de bijdrage HWBP niet in mei, maar pas in september betaald hoeft te worden. De afdelingskosten zijn € 182 lager, met name vanwege openstaande vacatures op de afdeling Onderhoud en Muskusrattenbestrijding. De directe kosten en overige doorberekeningen zijn per saldo € 109 lager.

Programma 3000 – Inrichting en Onderhoud Watersystemen (Arthur Meuleman)

Doelstellingen, beoogde effecten en plan van aanpak	
Risico's beheersen voor waterveiligheid, wateroverlast, droogte en gezond water	
Uitvoeren inspecties en onderhoudsprogrammering kunstwerken en beschoeiing	**Doelstelling en beoogde effecten:** Het verkrijgen van een totaal beeld van de onderhoudstoestand van de belangrijkste kunstwerken en alle beschoeiingen. Door het programmeren van het onderhoud wordt beoogd efficiënter, meer risico-gestuurd en voor de langere termijn onderhoud uit te kunnen uitvoeren.
	Activiteiten en realisatie: De inspecties van de kunstwerken vinden op dit moment plaats. De beschoeiingen worden de 2e helft van dit jaar in beeld gebracht. Het plan van aanpak ligt klaar en de aanbesteding loopt. Borging in het onderhoudsprogramma zal in de eerste helft van 2019 plaatsvinden.
Duurzame ontwikkeling van de leefomgeving ondersteunen	
Uitvoeren en programmeren inrichtingsmaatregelen	**Doelstelling en beoogde effecten:** Voldoen aan prestatie-opgave van de inrichtingsmaatregelen in het Waterbeheerplan, de Kadernota en bestuursovereenkomsten (o.a. GOB en STUW). Geen spijt maatregelen uit de watersysteemanalyses programmeren om dichter bij de KRW-doelen te komen.
	Activiteiten en realisatie: De opgaven vanuit de verschillende waterthema's worden vertaald naar een realistische programmering. In de programmering is te zien dat de versnellingsactie heeft geleid tot meer project-initiatieven, veelal integraal en in afstemming met partners (waaronder gemeenten).

Geld (bedragen x € 1.000)	**Jaarplan 2018**	**Prognose ML1**	**Prognose ML2**	**Prognose ML3**	**Prognose ML4**
Netto kosten programma	34.198	34.186	34.334	34.215	
Ten opzichte van ML2 dalen de lasten met € 119 met name door lagere doorrekeningen vanuit de ondersteunende programma's. **Ten opzichte van het jaarplan** zijn de lasten iets hoger vanwege verwerking van het cao-akkoord.					

Programma 4000 -Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken (Len Nooteboom)

Doelstellingen, beoogde effecten en activiteiten en afwijkingen	
Risico's beheersen voor gezond water	
Basis op orde	**Doelstelling en beoogde effecten:** Het voorkomen van incidenten en focus op korte termijn oplossingen.
	Activiteiten en realisatie: In 2017 is het traject "Zuiveringsbeheer, betrouwbaar in de basis" gestart. Doel van dit traject is op een duurzame en toekomstbestendige manier "in control" komen en betrouwbaar zijn. In mei is door het DT ingestemd met het beleidsvoornemen "Water van waarde". In juni heeft de OR een positief advies uitgebracht. Het AB is op 25 april 2018 geïnformeerd middels een presentatie.
Duurzame ontwikkeling van de leefomgeving ondersteunen	
Verminderen energieverbruik	**Doelstelling en beoogde effecten:** Het ontwikkelen en testen van betaalbare innovatieve technologieën die leiden tot verduurzaming door energiebesparing of –productie.
	Activiteiten en realisatie: Begin juli is de eerste tankwagen met suikerwater van Cloëtta op de rwzi Nieuwveer vergist om biogas uit te winnen. Deze nieuwe werkwijze levert duurzaamheids- en financiële winst op voor beide partijen. Op 9 juli is een contract getekend met Scheldezon voor de plaatsing van 6 ha zonnepanelen op het terrein van rwzi Bath. Dit draagt bij aan het behalen van onze energiebesparingsdoelen en levert inkomsten op uit verhuur van de grond.

	Daarnaast is ook SNB gestart met de voorbereiding van een zonnepark van 2 ha waarmee SNB zelfs netto energieleverancier wordt. Ook dit gaat bijdragen aan het behalen van de energiedoelen van het waterschap.
Maatschappelijk verantwoord en vernieuwend	
Gezondheid	**Doelstelling en beoogde effecten:** Een gezonde leefomgeving zonder schade door microverontreinigingen in oppervlaktewater.
	Activiteiten en realisatie: Met het Amphia-ziekenhuis in Breda is een financiële bijdrage overeen gekomen als het ziekenhuis overgaat tot installatie van een Pharma-filter. Ook provincie, gemeente Breda en Brabant Water dragen bij. Door deze gezamenlijke actie wordt een aanzienlijke bron van medicijnresten bij de bron aangepakt.
Effectief en efficiënt	
Projectmatig bouwen en vervangen	**Doelstelling en beoogde effecten:** Om de risico's te kunnen beheersen is naast onderhoud projectmatig bouwen en vervangen nodig.
	Activiteiten en realisatie: Door het aantrekken van de economie geldt voor meerdere projecten dat, na de overgang van voorbereiding naar uitvoering, door marktwerking de inschrijvingen hoger uitvallen dan geraamd.

Geld (bedragen x € 1.000)	**Jaarplan 2018**	**Prognose ML1**	**Prognose ML2**	**Prognose ML3**	**Prognose ML4**
Netto kosten programma	55.065	55.984	55.648	57.169	

Ten opzichte van ML2 zijn de netto lasten ruim € 1,5 miljoen nadelig:

- De verwachte bijdrage 2018 SNB is € 1,4 miljoen nadelig. Op basis van de 2e kwartaalrapportage SNB is de verwachting dat er in 2018 aanzienlijk meer slib bij SNB wordt aangeleverd dan begroot, met name vanwege ontwikkelingen bij energiefabrieken van een aantal aandeelhoudende waterschappen. Dit veroorzaakt hogere externe verwerkingskosten en tijdelijke opslagkosten van slib.
- De bijdrage 2017 SNB geeft een voordeel voor WBD van € 789.000 ten opzichte van de in de Jaarrekening 2017 verwerkte cijfers: inmiddels hebben de aandeelhoudende waterschappen ingestemd met een eenmalige wijziging van de kostenverdeling van de slibverwerkingskosten 2017.
- De netto directe lasten zijn € 181 nadelig vanwege een noodzakelijke bijstelling van de onderhoudskosten (€ 350 nadelig) voordelen op chemicaliëngebruik en industriële reiniging (€ 193 voordelig), hogere benodigde advieskosten (€ 70 nadelig) en enkele overige voordelen (€ 46).
- De kapitaallasten zijn € 464 nadelig: Van een aantal objecten is bekend is dat ze eerder worden vervangen dan ze afgeschreven zijn. Het is een wettelijke verplichting om in deze situaties een schattingswijziging door te voeren en de afschrijvingstermijn aan te passen aan de nieuwe, kortere levensduur (€ 326 nadelig). Daarnaast is het project renovatie rioolgemalen groep 2 is conform planning opgeleverd, waardoor het wegvallen van de tegenraming op de kapitaallasten in het eerste jaar van oplevering een nadeel geeft. Dit is samen met een klein rentevoordeel € 138 nadelig.
- Door hogere afdelingskosten (€ 70 nadelig) en directe kosten (zie boven), zijn de overige doorrekeningen hoger (€ 200 nadelig). Deze post geeft een voordeel op andere programma's.

Ten opzichte van Jaarplan zijn de netto lasten bijna € 2,1 miljoen nadelig.

- De bijdrage 2018 SNB is € 1,4 mln. nadelig (zie boven).
- De bijdrage 2017 SNB geeft een voordeel voor WBD van € 789 (zie boven).
- Op basis van tariefafspraken, vastgelegd in gemeenschappelijke regeling De Dommel/Brabantse Delta, zuivert De Dommel in Tilburg afvalwater dat afkomstig is uit het beheersgebied van Brabantse Delta. Voor 2017 is de bijdrage die Brabantse Delta daarvoor aan De Dommel betaalt € 300 hoger dan begroot. De verwachting is dat er meer vervuilingseenheden aangeleverd worden. De Dommel brengt deze vervuilingseenheden in rekening bij Brabantse Delta, die vervolgens de belasting-aanslagen oplegt. Hierdoor ontstaat er ook een extra belastingopbrengst op programma 9000.
- De kapitaallasten zijn 593 nadelig, mat name vanwege:
  - bovengenoemde schattingswijzigingen, wegvallen tegenraming en rentevoordeel: € 464 nadelig.
  - Vanwege de liquiditeitspositie heeft SNB de geplande agio terugstorting aan de aandeelhouders over 2017 doorgeschoven naar 2018[2]. Daarnaast heeft SNB de afschrijvingstermijn van de fabriek met 4 jaar verlengd. De rentecomponent in de kapitaallast 2018 is hierdoor € 110 hoger.
- De afdelingskosten zijn € 207 nadelig, vanwege verwerking van het cao-akkoord, een nog niet volledig ingevulde bezuinigingsopgave en het naar beneden bijstellen van de projecturen.
- De overige doorrekeningen zijn € 330 nadelig.

[2] Brabantse Delta doet agiostortingen aan SNB bovenop de nominale waarde van de aandelen, zodat SNB investeringen kan financieren en neemt de geactiveerde agio op als financiële vaste activa. SNB doet terugbetalingen op deze agiostortingen, welke kwalificeren als bate (de ontvangst) èn als last (vermindering financiële activa).

Conclusie en bijsturingsmaatregelen
De overschrijding ten opzichte van de Begroting 2018 bedraagt bijna € 2,1 miljoen. Hier staat een hogere belastingopbrengst op programma 9000 van € 0,3 miljoen tegenover (GR De Dommel). Slechts een beperkt deel van de overschrijdingen is beïnvloedbaar. Gezien het risicoprofiel en de continuïteit van het Zuiveringsbedrijf is het zeer beperkt mogelijk om in het vervolg van 2018 het tekort significant terug te dringen.

Programma 5000 – Inrichting en onderhoud Vaarwegen en Havens (Arthur Meuleman)

Doelstellingen, beoogde effecten en activiteiten en afwijkingen	
Risico's beheersen voor waterveiligheid, wateroverlast, droogte en gezond water	
Assetmanagement: Opstellen meerjaren onderhouds programma's oeververdedigingen vaarwegen & bruggen en sluizen	**Doelstelling en beoogde effecten:** Meerjaren onderhoudsprogramma's voor de komende 10 jaar. Van ad hoc naar planmatige aanpak, zowel inhoudelijk als financieel.
	Activiteiten en realisatie: In 2018 worden de bouwstenen voor het meerjaren onderhoudsprogramma verzameld. Daarna worden in de eerste helft van 2019 de meerjaren onderhoudsprogramma's opgesteld.
Voorbereiden/uitvoeren maatregelen integrale veiligheidsanalyse Prinslandsebrug	**Doelstelling en beoogde effecten:** Veilige brug voor vaarweg- en weggebruikers, sluiswachters en onderhoudspersoneel.
	Activiteiten en realisatie: De kleine maatregelen (kosten € 50.000) zijn uitgevoerd. De overige maatregelen uit de integrale veiligheids-analyse worden door de provincie uitgevoerd in 2018 en 2019. Dit is overeengekomen door beide partijen.

Geld (bedragen x € 1.000)	**Jaarplan 2018**	**Prognose ML1**	**Prognose ML2**	**Prognose ML3**	**Prognose ML4**
Netto kosten programma	2.136	2.178	2.174	2.190	
Ten opzichte van ML2 is de afwijking minimaal**.** **Ten opzichte van het jaarplan** zijn de lasten € 54 hoger, met name door hogere afdelingskosten en overige doorberekeningen.					

Programma 6000 - Regulering (Arthur Meuleman)

Doelstellingen, beoogde effecten en activiteiten en afwijkingen	
Samenwerking vergunningverlening en handhaving	**Doelstelling en beoogde effecten:** Het versterken van de samenwerking met andere waterbeheerders, zodat de waterkolom voor vergunningen en handhaving als één overheid naar buiten kan treden.
	Activiteiten en realisatie: SAW@ dient als pilot voor DSO voor het nieuwe omgevingsloket dat in plaats komt van OLO.

Geld (bedragen x € 1.000)	**Jaarplan 2018**	**Prognose ML1**	**Prognose ML2**	**Prognose ML3**	**Prognose ML4**
Netto kosten programma	4.278	4.338	4.303	4.190	
Ten opzichte van ML2 zijn de kosten € 113 lager. De directe lasten zijn € 57 lager, met name door een lagere bijdrage Aquon. Daarnaast zijn de doorrekeningen vanuit de ondersteunende programma's lager. **Ten opzichte van het Jaarplan** zijn de kosten € 88 lager, met name door de lagere bijdrage Aquon en het naar beneden bijstellen van advieskostenbudgetten.					

Programmaplan 6500 – Toezicht en Handhaving (Mary-José van Overveld)

Uitvoering van het programma verloopt conform het jaarplan.

Geld (bedragen x € 1.000)	**Jaarplan 2018**	**Prognose ML1**	**Prognose ML2**	**Prognose ML3**	**Prognose ML4**
Netto kosten programma	6.342	6.586	6.596	6.434	

Ten opzichte van ML2 zijn de netto lasten € 162 voordelig door:
- De afdelingskosten zijn € 137 lager vanwege een kleine onderbezetting en lagere salariskosten dan waar eerder rekening mee gehouden werd.
- De overige verschillen bedragen per saldo € 25 voordelig.

Ten opzichte van het Jaarplan zijn de netto lasten € 92 nadelig:
- De afdelingskosten zijn € 87 hoger als gevolg van een andere tijdsbesteding van Handhaving (dit levert een voordeel op programma 7000 op) en tijdelijk extra benodigde administratieve ondersteuning vanuit de afdeling Facilitaire Zaken.
- De overige doorrekeningen vanuit de ondersteunende programma's zijn € 94 hoger, met name door de hogere afdelingskosten.
- De directe lasten zijn naar beneden bijgesteld met € 89, dit betreft adviezen, diensten en onderhoud apparatuur.

Programma 7000 – Heffing en Invordering (Mary-José van Overveld)

Uitvoering van het programma verloopt conform het jaarplan.

Geld (bedragen x € 1.000)	**Jaarplan 2018**	**Prognose ML1**	**Prognose ML2**	**Prognose ML3**	**Prognose ML4**
Netto kosten programma	5.830	5.593	5.588	5.564	

Ten opzichte van ML2 zijn er geen significante afwijkingen.
Ten opzichte van de Begroting 2018 zijn de netto lasten naar verwachting € 266 voordelig:
- De afdelingskosten zijn € 95 voordelig: de urenverdeelsleutel van de afdelingen Handhaving en Juridische zaken is aangepast, omdat er minder uren aan dit programma besteed worden.
- De netto directe lasten zijn € 101 voordelig, met name vanwege de lagere bijdrage voor de uitvoering van de Wet WOZ.
- De overige doorrekeningen vanuit de ondersteunende programma's zijn € 70 voordelig, met name doordat er minder uren voor dit programma gemaakt worden**.**

Programma 8000 – Bestuur en Externe Communicatie (Hein van Stokkom)

Uitvoering van het programma verloopt conform het jaarplan.

Geld (bedragen x € 1.000)	**Jaarplan 2018**	**Prognose ML1**	**Prognose ML2**	**Prognose ML3**	**Prognose ML4**
Netto kosten programma	4.829	4.636	4.795	4.935	

Ten opzichte van ML2 zijn de kosten € 140 hoger:
- De afdelingskosten zijn € 45 hoger met name door de extra benodigde inleen voor de afdeling Juridische Zaken & Vastgoed als gevolg van ziekte en extra werk.
- De overige doorrekeningen vanuit de ondersteunende producten zijn € 90 hoger.

Ten opzichte van het Jaarplan 2018 zijn de kosten € 106 hoger:
- De afdelingskosten Bestuur & Communicatie zijn € 160 hoger: gedurende 2018 wordt de formatie uitgebreid. Deels vervangen deze fte's aflopende contracten met inleenkrachten, bovendien wordt er bespaard op de inkoop van diensten. Op deze manier wordt er een betere invulling gegeven aan de make-buy-ally afweging. Bovendien kan er door de uitbreiding invulling worden gegeven aan de vernieuwde communicatievisie 2018-2023, waardoor er met name op het gebied van digitale communicatie goede stappen kunnen worden gezet.
- De afdelingskosten Juridische Zaken & Vastgoed zijn € 130 lager vanwege een lagere tijdsbesteding aan dit programma.
- De directe kosten geven een voordeel van € 45.
- De overige doorrekeningen vanuit de ondersteunende producten geven een nadeel van €116.

Programma 9000 – Dekkingsmiddelen en saldo (Mary-José van Overveld)

Geld (bedragen x € 1.000)	**Jaarplan 2018**	**ML 2018-1**	**ML 2018-2**	**ML 2018-3**	**ML 2018-4**
Netto opbrengst Waterschapsbelastingen					
Opbrengst omslag gebouwd	37.387	38.382	38.382	38.995	
Opbrengst omslag ongebouwd	4.945	4.965	4.965	4.965	
Opbrengst omslag ongebouwd wegen	1.846	1.846	1.846	1.790	
Opbrengst omslag ingezetenen	18.488	18.530	18.530	18.538	
Opbrengst omslag natuurterreinen	126	126	126	126	
Opbrengst verontreinigingsheffing	252	264	264	264	
Totaal opbrengst Watersysteembeheer	*63.043*	*64.112*	*64.112*	*64.678*	
Opbrengst zuiveringsheffing bedrijven	20.481	19.396	19.396	19.638	
Opbrengst zuiveringsheffing huishoudens	41.074	41.351	41.351	41.299	
Totaal opbrengst Zuiveringsbeheer	*61.555*	*60.747*	*60.747*	*60.937*	
Totale netto belastingopbrengst	**124.599**	**124.859**	**124.859**	**125.615**	
Overige dekkingsmiddelen/onvoorzien [1)]	-351	-351	-201	-169	
Totaal dekkingsmiddelen [2)]	**124.248**	**124.507**	**124.657**	**125.446**	
Kwijtschelding en oninbaar uitgelicht					
Kwijtschelding watersysteemheffing	1.144	1.156	1.156	1.229	
Oninbaar watersysteemheffing	337	346	346	346	
Kwijtschelding zuiveringsbeheer	2.093	2.126	2.126	2.272	
Oninbaar zuiveringsbeheer	639	591	591	640	

[1)] Inclusief onttrekking egalisatiereserve CBL-SNB
[2)] Naast de opbrengst van de waterschapsbelastingen zijn in de cijfers ook de overige dekkingsmiddelen opgenomen, met uitzondering van de vergoeding van de provincie voor het vaarwegenbeheer, die rechtstreeks op de taak vaarwegenbeheer is verantwoord.

Ten opzichte van ML2 zijn de dekkingsmiddelen € 789 voordelig:
is de omslag watersysteembeheer gebouwd met nog eens € 613 naar boven bijgesteld, doordat de WOZ-waarde hoger is dan bij de Begroting 2018 is ingeschat. Hoe de WOZ-waarde bepaald wordt en hoe dit proces verloopt is in een aparte notitie toegelicht bij ML1.
De opbrengst zuiveringsheffing bedrijven is met € 242 naar boven bijgesteld, met name doordat een bedrijf een nieuwe productielijn heeft opgestart.

Ten opzichte van het Jaarplan zijn de dekkingsmiddelen bijna € 1,2 miljoen voordelig:
De opbrengst watersysteembeheer gebouwd is € 1,6 miljoen voordelig doordat de WOZ-waarde hoger is dan bij de Begroting 2018 is ingeschat.
De zuiveringsheffing bedrijven is € 0,84 miljoen nadelig. Het aantal vervuilingseenheden van bedrijven is lager dan in de Begroting 2018 is ingeschat.
De zuiveringsheffing huishoudens is € 0,23 miljoen voordeliger dan bij de Begroting 2018 is ingeschat.
De overige dekkingsmiddelen zijn € 0,18 miljoen voordelig, mat name vanwege aframing van de post onvoorzien.

Ondersteunend programma 200/500 – Centraal Management en Concerncontrol
(Hein van Stokkom)

Uitvoering van het programma verloopt conform het jaarplan.

Geld (bedragen x € 1.000)	**Jaarplan 2018**	**Prognose ML1**	**Prognose ML2**	**Prognose ML3**	**Prognose ML4**
Netto kosten programma	1.385	1.385	1.395	1.396	
Er zijn geen significante financiële afwijkingen.					

Ondersteunend programma 300/400 – Bedrijfsvoering (Mary-José van Overveld)

Doelstellingen, beoogde effecten en activiteiten en afwijkingen	
Archieven op orde	**Doelstelling en beoogde effecten:** Wegwerken van de achterstanden in de bewerking van de archieven (o.a. van voormalige rechtsvoorgangers).
	Realisatie en afwijkingen: De omvang van de achterstanden blijkt groter dan voorzien. Het budget voor 2018 is niet toereikend om het voorziene deel van 2018 volledig weg te werken. De restanten van de achterstand worden weggewerkt in 2019 en 2020.

Geld (bedragen x € 1.000)	**Jaarplan 2018**	**Prognose ML1**	**Prognose ML2**	**Prognose ML3**	**Prognose ML4**
Totaal netto kosten programma	22.061	22.061	22.387	22.244	

Ten opzichte van ML2 zijn de netto lasten € 143 voordelig door het bijstellen van prognoses voor softwarediensten, onder andere van het Waterschapshuis.
Ten opzichte van de begroting zijn de netto lasten € 183 nadelig. Dit komt voornamelijk doordat de kosten voor inleen van personeel hoger zijn in verband onvoorziene, aanhoudende capaciteits-problemen op de afdeling MI&O. Deze capaciteitsproblemen en de implementatie van het nieuwe pakket Workforce hebben een aantal incidenten binnen het proces 'voeren personeels- en salarisadministratie' tot gevolg gehad. Momenteel wordt er extra geïnvesteerd om de basis en het bijbehorende controle mechanisme weer op orde te krijgen en te houden.

Ondersteunend programma 600/800 Watersystemen (Arthur Meuleman)

Doelstellingen, beoogde effecten en activiteiten en afwijkingen	
Objectencatalogus GEO informatie op orde	**Doelstelling en beoogde effecten:** Objectencatalogus van geografisch georiënteerde registraties actualiseren naar de nieuwe standaards t.b.v. transparantie en toegankelijkheid voor intern en extern gebruik.
	Activiteiten en realisatie: De objectencatalogus is gereed.
Muskusrattenpopulatie Dinteloord terug onder de norm en schade herstelt.	**Doelstelling en beoogde effecten:** Populatie muskusratten terugbrengen naar situatie voor aanvang proef met nadruk op Dinteloord.
	Activiteiten en realisatie: Het aantal vangsten in het proefgebied daalt dermate dat een verwachte vangst van maximaal 300 muskusratten realistisch is.

Prestatie indicatoren	Jaarplan 2018	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Jaarvangst muskusrat	3.500	3.800	4.500	
Jaarvangst beverrat	50	25	25	
Vangsten per uur muskusrat [1]	0,12	0,13	0,17	
Vangsten per km waterloop muskusrat	0,15	0,17	0,20	
Aantal velduren	30.000	30.000	26.000	
Jaarvangst veldproef Dinteloord	500	300	300	
Aantal velduren veldproef Dinteloord	1.000	700	700	
Vangsten per uur muskusrat Dinteloord [1]	0,50	0,43	0,43	
Vangsten per km waterloop muskusrat Dinteloord	1,0	0,6	0,6	
Kosten schade herstel Dinteloord	€ 50.000	€ 90.000	€ 90.000	

[1] De cijfers vermeld in Jaarplan en in ML2 waren niet correct en zijn in ML3 gecorrigeerd.

Toelichting afwijkingen:
Vanwege een hoog ziekteverzuim is de populatie in enkele gebieden opgelopen.
De verwachting is dat er in 2018 niet veel beverratten gevangen worden.
De herstelkosten van de veldproef Dinteloord zijn behoorlijk. De kosten worden geraamd op € 90.000 en worden vergoed door de Unie van Waterschappen.

Geld (bedragen x € 1.000)	Jaarplan 2018	Prognose ML1	Prognose ML2	Prognose ML3	Prognose ML4
Totaal Muskusrattenbestrijding	763	744	763	805	
Totaal Geografische informatie	1.301	1.294	1.318	1.304	

Muskusrattenbestrijding: ten opzichte van de ML2 en jaarplan zijn de kosten € 42 hoger vanwege de kosten van inleen van personeel vanwege ziekte.
Geografische informatie: de afwijkingen ten opzichte van ML2 en Jaarplan 2018 zijn minimaal.

Conclusie en bijsturingsmaatregelen
Door relatief veel uitval van bestrijders vanwege ziekte daalt het aantal velduren wat besteed moet worden om de populatie onder controle te houden. Alleen met extra inzet is dit te compenseren.